

~ DZEUSO PASAULIS ~

Olimpo užkariavimas

Nuo senų seniausių laikų aukščiausiose padangėse trys likimo deivės moiros verpė, audė ir traukė likimo siūlus. Moira Kloto leido žmogaus likimo siūlą pro pirštus, Lachese suko jį apie verps-
tę, o Atropė reikiamą akimirką siūlą nukirpdavo. Niekas negalėjo įsikišti ar pakeisti likimo vagos.

– Juk net juokinga, – susiraukęs joms šūkčiojo Dzeusas. Dievas nerūpestingai žaidė su tviskančia žaibo strėle, o jam už nugaros plastėjo didingas erelis, mesdamas šešėlių ant žemės. – Netgi aš, Olimpo tėvas, turiu nusilenkti jūsų valiai... Jūs, moiros, esate mūsų likimo valdovės, o man belieka sužiūrėti, kad žemėje tvyrotų harmonija.

– O tai juk visai nemenka
užduotis, – griežtai atrėžė Atropė
ir čekštelėjo likimo siūlą. Tą akimirką kažkas
žemėje numirė.

– Ko iš mūsų nori? – staiga paklausė Lachesė.

– Nieko, tiesiog pasikalbėti su kuo nors, kas savo akimis regėjo mano praeities
triumfą, – aistringai atšovė Dzeusas, gniauždamas aukso skeptrą.

Trys moiros patraukė pečiais: joms buvo nė motais žmonių rietenos ir dievų
reikalai.

– Aš juk visų dievų karalius, dangaus ir griaustinio dievas, titanų Krono
ir Rėjos sūnus, todėl turiu begalę priešų, bet nė vieno patikimo draugo...
kaip ir visi didieji valdovai.

– Tad pasipasakok, Dzeusai! Aš išklausysiu, Lachesė prisimins,
o Atropė pamirš, – sukuždėjo Kloto.

– Kaip pačios puikiai žinote, iš Chaoso gimė deivė Žemė –
Gaja, – įkvėptas porino Dzeusas. – O iš jos sąjungos su
dievu Dangumi – Uranu – gimė dvylika vaikų titanų.

Šešios moterys ir šeši vyrai. Negana to, jiedu sukūrė milijonus: kiklopus ir penkiasdešimtgalvius šimtarankius.

Tačiau Uranui buvo išpranašauta, kad jo paties sūnus, jėga jį nuvertęs, atims karalystę ir viešpatavimą. Todėl Uranas visus savo palikuonis įkalino Tartare – amžinosios tamsos bedugnėje. Sielvartan puolusi motina Gaja nukalė pjautuvą ir paragino vaikus sukilti prieš tėvą. Vienintelis tai padaryti įsidrąsino jauniausias titanas Kronas, laiko dievas. Jis dūrė tėvui pjautuvu ir šis, palikęs Gają, spruko toli toli. Tad valdžią perėmė Kronas, tačiau netrukus dėl valdžios žemėje tarpusavyje ėmė remtis ir bruzdėti titanai.

Siekdamas geriau įsitvirtinti valdžioje, Kronas vedė deivę Rėją, bet jų santuoką temdė baisi pranašystė: kaip ir Uranui, Kronui buvo pranašaujama, kad jį parkludys vienas iš jo paties vaikų.

– Aš juos visus iki vieno prarysiu! – užriaumoją Kronas, išgirdęs pranašystę.

Taip ir padarė. Prarijo Hada, tuomet Herą, Poseidoną, Demetrą ir Hestiją. Laimė, jie visi buvo nemirtingi, todėl išgyveno ir augo tėvo pilve. Rėja su siaubu kentė šį košmarą, tačiau gimus šeštam vaikui nusprendė, kad metas apgauti Kroną.

Juk puikiai žinote, mielosios moiros, kad tas vaikas – tai aš! Vos tik gimiau, motina paslėpė mane oloje. Ten manimi rūpinosi dvi nimfos: Adrastėja ir Ida, o ožka Amaltėja girdė mane savo pienu. Grįžusi pas tėvą, mama įdavė jam suvystytą akmenį. Patikėjęs, kad ten aš, Kronas nieko nelaukdamas jį prarijo.

– Skamba kaip kokia legenda, – sušuko Kloto.

– Išties, – nusišypsojo Dzeusas, – bet prisiekiu, viskas tikrai taip ir vyko!

Dievų valdovas pasakojo toliau:

– Metai bėgo ir aš užaugau. Rėja susigrąžino mane į Krono namus patarnauti ir aš bemat nunuodijau tėvą. Šis, raitydamasis iš skausmo, atrajojo mano brolius ir seseris.

– O šie jau buvo užaugę, – romiai pridūrė Lachesė. Rodės, kad ji visai nesiklauso, bet iš tikrųjų gerte gėrė kiekvieną žodį.

– Taip, – linktelėjo Dzeusas. – Aš juos paraginau sukilti prieš Kroną ir kitus titanus, jo bendražygius. Karas truko ištisus dešimt metų ir galop mes laimėjom – mano išmintingosios motinos dėka. Ji pasiūlė iš Tartaro paleisti ištremtuosius kiklopus ir šimtarankius. Taip ir padariau, o šie iš dėkingumo mums pagelbėjo.

Kiklopai mums parūpino nepaprastų ginklų: didžiulį tridantį Poseidonui, ne-regimumo šalmą Hadui ir galingą žaibą man. Poseidas su tridančiu užspeitė Kroną, Hadas atėmė jo ginklus, o aš nutrenkiau jį žaibu.

Tėvas buvo nugalėtas, o netrukus vienas po kito krito ir kiti titanai. Galop ištrėmėme Kroną ir jo brolius į Tartarą, kur juos visą amžinybę sergės šimtarankiai.

Iškėlęs didžiulį žaibą į dangų, Dzeusas tarė:

– Pagaliau sugražinę taiką, mes, trys broliai, nutarėme pasidalinti žemę. Aš gavau dangų, Poseidonas – jūrą, o Hadas – požeminį pasaulį...

Moiros šaižiai pertraukė jį:

– Tačiau neatrodo, kad labai gerai sutariate!

Olimpo valdovas kreivai šyptelėjo:

– Jūs teisios – mes dažnai pykstamės, riejamės ir ginčijamės. Žemė tokia graži, kad lengvai jos nepasidalinsi, o mes visi – vienodai stiprūs, tad niekada nė vienas nenugalime kitų dviejų!

– Jei jau baigei pasakoti, mums metas grįžti prie darbo... – sumurmėjo Atropė ir nukirpo kažkokio nelaimėlio žmogaus likimo siūlą. Jam tai tikrai neteks džiaugtis amžinu gyvenimu kaip Dzeusui ir kitiems dievams...

~ DZEUSO PASAULIS ~

Prometėjo bausmė

– Žmonės, paklausykite manęs! – sugriaudėjo galingas balsas nuo Kaukazo kalnų viršūnės. – Aš Prometėjas, jūsų kūrėjas ir sergėtojas!

Titanas gulėjo prikaustytas prie uolos. Jo vardas reiškia „įžvalgas“ arba „numatantis ateitį“, tačiau jam likimas susiklostė visai netikėtai.

Oras, debesys ir vėjai pasigavo Prometėjo riksmą ir jį sustiprinę nunešė į tolius. Tuo laiku po jo kojomis nebuvo matyti minių, anei gyvulių bandų... Ir vis dėlto stebuklingu būdu jo žodžiai pasiekė visas žemės būtybes, visi išgirdo tikrąją jo bausmės istoriją, kuri kankino Prometėją, rodos, visą amžinybę.

Kaip ir jo broliai, Prometėjas gimė dar prieš galingąjį Dzeusą ir didžiumą Olimpo dievų. Jo tėvai Japetas ir Klimenė buvo Urano ir Gajos palikuonys, seniausi pasaulio dievai. Štai todėl titanas buvo labai stiprus ir apdovanotas nepaprastomis galiomis. Tačiau Prometėjas turėjo ir didžiulę bėdą. Jis baisiai nesutarė su Dzeusu: jų santykiai visados buvo įtempti ir, ko gero, dėl kelių priežasčių jau niekad nebepasitaisys.

– Žmonės! – griaudėjo Prometėjas. – Tai aš jus sukūriau prieš tūkstančius šimtmečių. Kaip tą padariau? Ogi nulipdžiau jus iš molio ir paprašiau Atėnės, kad įpustų jums gyvybės. Taip pat pasirūpinau ir kitomis gyvomis būtybėmis.

Tą akimirką, tarytum pabrėždami titano žodžių svarbą, į dangų pakilo pulkas baltų balandžių ir nuskriejo virš laukų, besidriekiančių uolų papėdėje. Jie bematant pavirto į baltus taškelius ir išnyko tarp akmenų akmenėlių.

– Šį nepaprastą žygdarbį man padėjo atlikti brolis. Jo vardas Epimetėjas reiškia „nenumatantis“, „tas, kurs pirma daro, paskui pagalvoja“. Tad nepagalvojęs jis ėmė dailinti gyvūnams visokiausias dovanas: gebėjimą susilieti su aplinka, prisitaikyti prie įvairiausio klimato ir vietovių, apsiginti nagais, snapais ir ragais...

Prometėjo bausmė

Deja, galop susiprato iššvaistęs visas turimas dovanas ir galias, o jus, žmones, negebančius apsiginti ar pažaboti stichijų, paliko gamtos malonei.

Titano žodžiai liūdnam aidėjo kalnų viršūnėmis.

– Ką gi man reikėjo daryti, žmonės? – sušuko Prometėjas. – Jūs man rūpите, tarytum būtumėt mano paties vaikai, tad privalėjau įsikišti! Taigi nutariau pavogti iš Atėnės šiek tiek proto, kūrybiškumo ir atiduoti jums. Deja, Dzeusas tai pastebėjo ir buvo nepatenkintas... Po kurio laiko man pasitaikė dar viena proga suteikti jums šiokių tokių galių.

Turbūt pamenate, kad senovėje jums, žmonėms, buvo leidžiama dalyvauti dievų puotose ir vakarėliuose. Per vieną tokią puotą Dzeusas manęs paprašė padalinti keptą jautį į dvi lygias dalis. Padariau kaip prašytas, tačiau skaniausią mėsos gabalą atidaviau jums, o Dzeusui – prastesnę, ne tokį gardų.

Nesitikėjau, kad dievų valdovas šitaip įtūš... Jis iš jūsų, žmonių, atėmė ugnį ir sugražino ją į Olimpą. Negalėjau išverti tokios neteisybės! Taigi, prisidengęs nakties skraiste, nusėlinau į jo namus ir nugvelbęs ugnį grąžinau jums!

Dabar žinote, kodėl esu ištremtas čionai.

Dzeusas įsakė Hermiui ir Hefaistui atitempti mane čia ir prirakinti prie uolos nesutraukomomis grandinėmis.

Lyg to būtų negana, kiekvieną dieną atskrenda milžiniškas erelis ir mane kankina: kapoja snapu ir drasko mano kepenis. Naktį jis išskrenda, o aš sugyju, nes esu nemirtingas.

Kaip tik tą akimirką, tarytum vėl pakviestas atlikti tos siaubingos baudmės, už Prometėjo nutūpė baisus paukštis, pasiruošęs kirsti aštriais nagais ir snapu. Titanas nutilęs palenkė galvą, užsimerkė ir pasiruošė kančiai.

Tačiau staiga iš niekur nieko atskriejo strėlė ir mirtinu dūriu pervėrė ereliui krūtinę. Po kelių mirksnių Prometėjas išgirdo artėjant žingsnius...

– Sveikas, titane! – sušuko svetimas atėjūnas, išniręs iš už krūmynų.

Jis buvo aukštas ir tvirtas, raumeningomis rankomis ir kojomis.

– Kas tu toks? – paklausė nustebęs, bet dėkingas Prometėjas.

– Aš esu Heraklis, didvyris ir pusdievis, mirtingosios Alkmenės ir dievų valdovo Dzeuso sūnus.

– Kodėl mane išgelbėjai?

– Taip panorėjo mano tėvas, – atsakė didvyris ir užsimojęs nukirsti grandinių, kuriomis buvo prikaustytas titanas.

– Dzeusas? – Prometėjas nepatikliai išpūtė akis.

– Jis sako, kad jau sumokėjai už savo kaltes. Dzeuso įtūžis nuslūgo ir jis nutarė tau atleisti.

– Nė nežinau, kaip tau atsidėkoti, – sukuždėjo Prometėjas, trindamas per daugybę kalėjimo metų nubrozdintus riešus ir žvelgdamas už kalnų, stūksančių aplink šią apleistą vietovę.

– Yra vienas būdas. Turi prisiekti ištikimybę mano tėvui.

– Prižadu, kad nuo dabar paklusi kiekvienam jo įsakymui, – atsakė titanas.

Po šių jo žodžių debesys nusidažė rausvai, vėjai nurimo ir jūros srovės virto ramiomis bangelėmis. Ir vėl grįžo taika!

~ DZEUSO PASAULIS ~

Pandoros skrynia

– Aš esu Viltis ir noriu papasakoti jums savo istoriją, – sukuždėjo švelni būtybė ir nešina granato žiedu priėjo prie Eolo.

– Ir kodėl gi išsirinkai mane? – irzliai sugrumėjo vėjų dievas, mat buvo užsiėmęs: raitė sūkurį iš nukritusių lapų ir žvyro akmenėlių.

– Noriu, kad mano pasakojimą visur išnešiotum: pasėk kalnuose, išbarstyk upėse ir jūrose, sukuždek visiems pasaulio žmonėms!

– Tuomet kalbėk, Viltie, – susidomėjęs sutiko Eolas, – ir aš tavo pasakojimą patikėsiu visiems keturiems vėjams.

– Ilgus šimtmečius buvau įkalinta giliame tamsiame inde drauge su visomis pasaulio blogybėmis: mirtimi, alkium, ligomis, senatve, pavydu, nelaimėmis ir beprotyste... Iš pirmo žvilgsnio tas indas atrodė kaip paprasčiausia skrynelė, bet aš tau pasakysiu – veikiausiai tai buvo pragaro skrynia.